

25. ICCI

Enerji ve Çevre Fuarı ve Konferansı

Türkiye Kojenerasyon Derneği Özel Oturumu

Endüstride Yüksek Verimli, Kaliteli ve Güvenilir Enerji Üretimi- Kojenerasyon
29.05.2019

RAFİNERİ PROSESLERİNDE GÜVENİLİRLİK İÇİN KOJENERASYON UYGULAMALARI

29.05.2019

İlyas Çelik
Enerji Üretim Müdürü
Tüpraş İzmit Rafinerisi

- Tüpraş
- Petrol Rafinerilerine Giriş
- Rafineri Sektöründe Enerji Tüketimi
- Rafinerilerde Kuvvet Santralının Amacı ve Misyonu
- Kojenerasyon Uygulamaları

Fortune 500
Capital 500

53.9 milyar TL net satışla Türkiye'nin birincisi

TİM

2.8 milyar \$ değerinde 5.8 milyon ton ürün ihracatı ile Türkiye'nin beşincisi

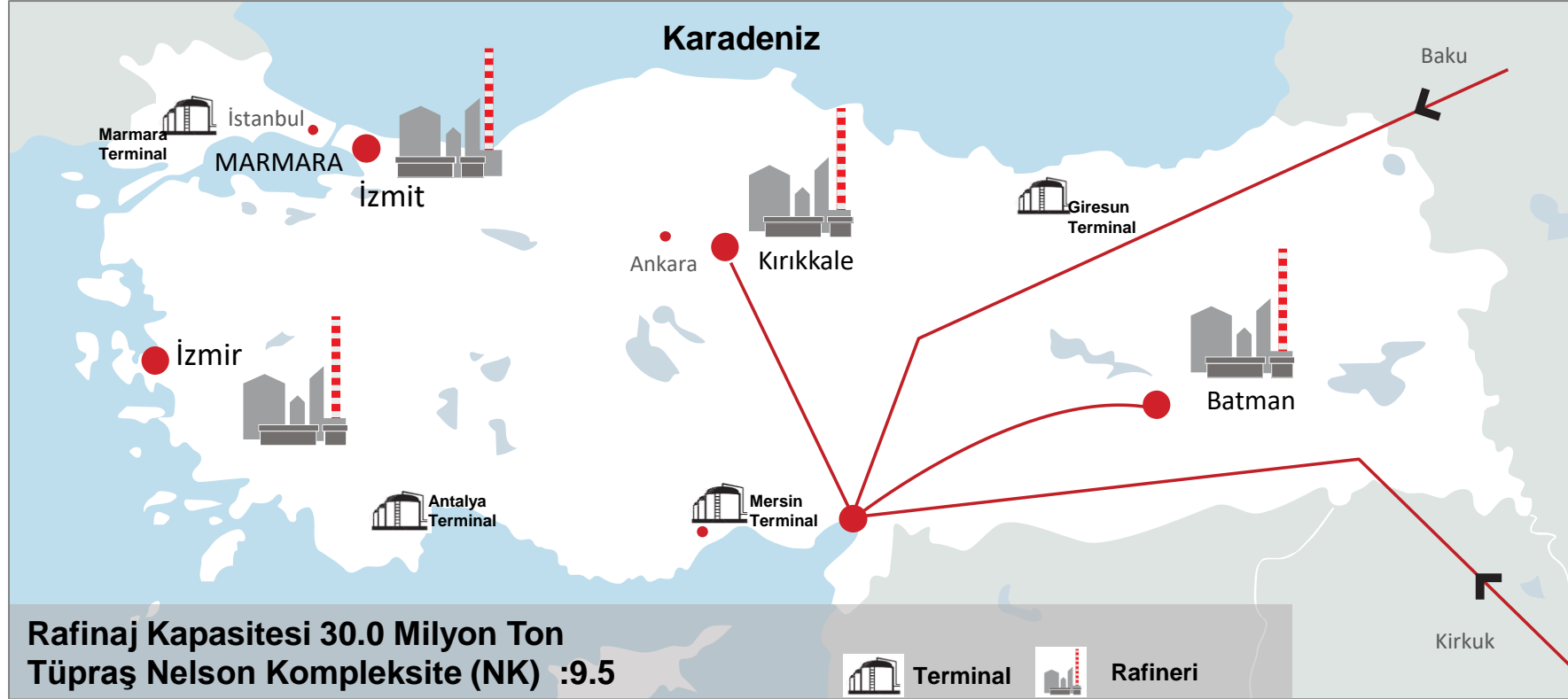
Türkiye akaryakıt pazarındaki toplam payı ~%60

Avrupa'nın 7.
Dünya'nın 26.
büyük rafinaj kapasitesi!

 Tüpraş

Tüpraş Rafineri ve Dağıtım Ağı

İzmit

- 11,3 MT Kapasite
- NKİ: 14,5
- Depolama Kap.: 3,0 mn m³

İzmir

- 11,9 MT Kapasite
- NKİ: 7,66
- Depolama Kap. :2,5 mn m³
- Baz yağı: 400 bin ton

Kırıkkale

- 5,4 MT Kapasite
- NKİ: 6,32
- Depolama Kap. : 1,3 mn m³

Batman

- 1,4 MT Kapasite
- NKİ: 1,83
- Depolama Kap. :0,3 mn m³

Petrol Rafinerilerine Giriş

Ham Petrol

Petroleum = Petra (Taş) + Oleo (Yağ)
(Yunanca)

Ham Petrol; H ve C elementlerinden oluşan hidrokarbonların bir **karışımıdır**.

Karışım Ayrıştırma İhtiyacı

Rafineri Prosesleri

Ayrıştırma

Maks Sıcaklık; 340 °C
Maks Basınç; 15 Bar_g

Dönüşüm

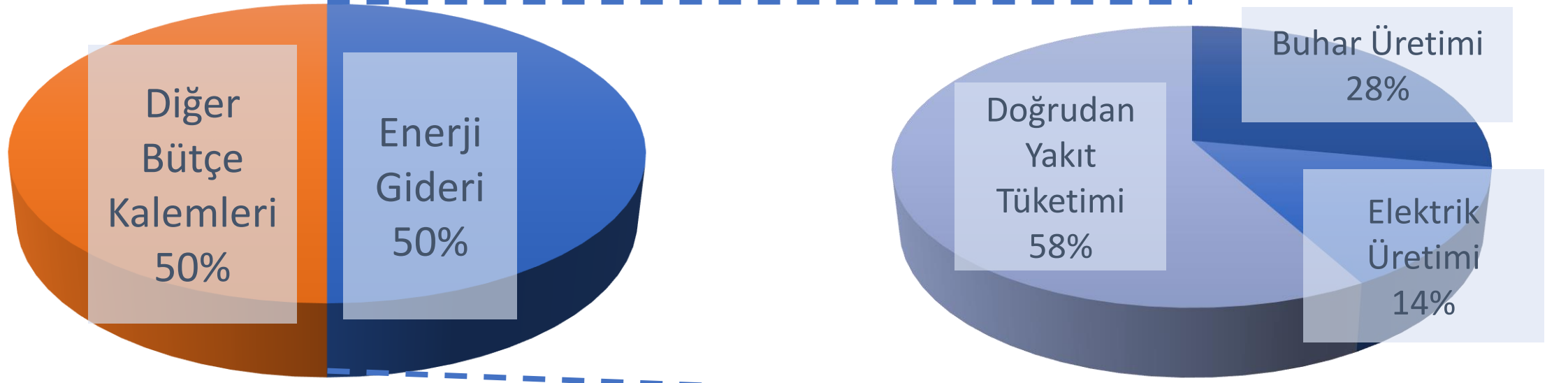
Maks Sıcaklık; 520 °C
Maks Basınç; 200 Bar_g

Çevreci

Maks Sıcaklık; 1300 °C
Maks Basınç; 1 Bar_g

İstatistikler ile Rafineri Sektöründe Enerji Tüketimi

Kaynak: energy.gov

Türkiye'nin doğal gaz tüketiminin %2'si Tüpraş İzmit Rafinerisinde gerçekleşmektedir.

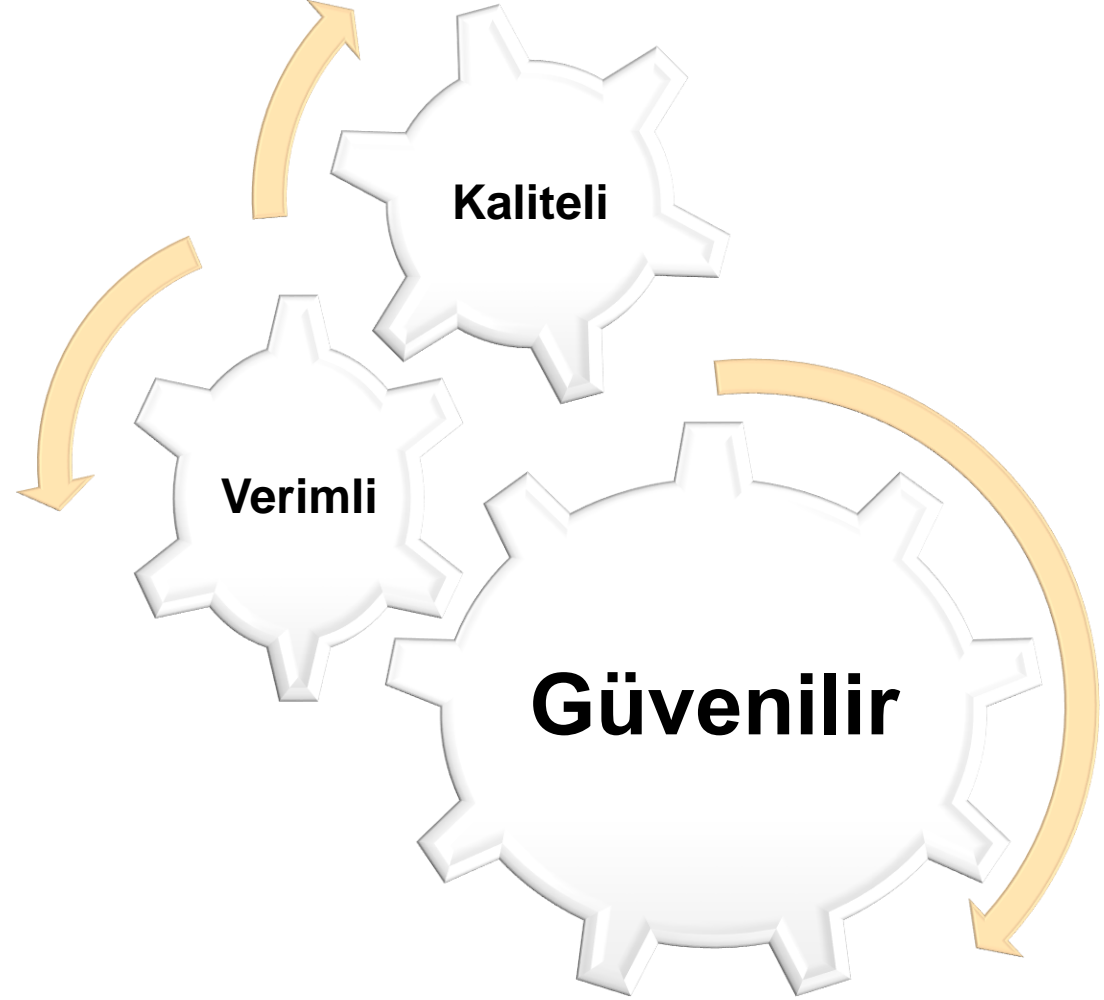

Rafinerilerde Kuvvet Santralinin Amacı ve Misyonu

Kuvvet Santrali Rafineride

Proses ünitelerine enerji ve yardımcı servis sağlamaktadır.

Rakamlar ile Tüpraş İzmit Rafinerisi

1400 ton/saat

Buhar Üretim Kapasitesi

205 MW

Kurulu Güç

85%

Ortalama Enerji
Üretim Termal Verimi

İzmit
Rafinerisi
Enerji
Tüketimi

Yalova İli
Enerji
Tüketimi

34 000 m3/saat Soğutma Suyu Sirkülasyonu!

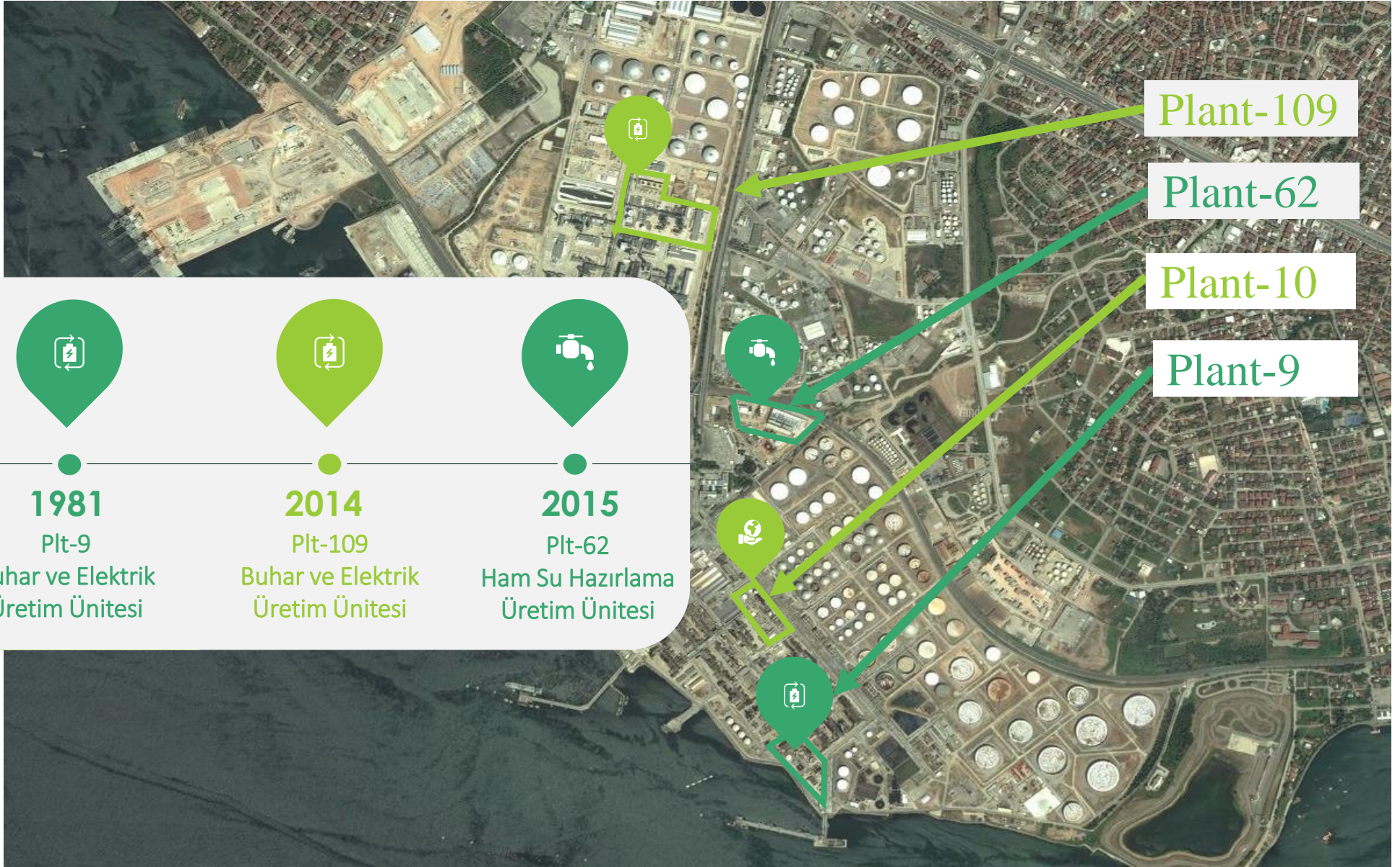

Rafinerilerde Kuvvet Santralinin Fonksiyonu

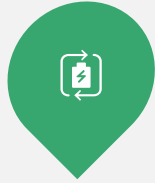
Kojenerasyon!

1961

Plt-10
Buhar
Üretim Ünitesi

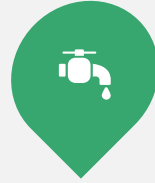
1981

Plt-9
Buhar ve Elektrik
Üretim Ünitesi

2014

Plt-109
Buhar ve Elektrik
Üretim Ünitesi

2015

Plt-62
Ham Su Hazırlama
Üretim Ünitesi

Plant-109

Plant-62

Plant-10

Plant-9

Normal Operasyon Yönetimi

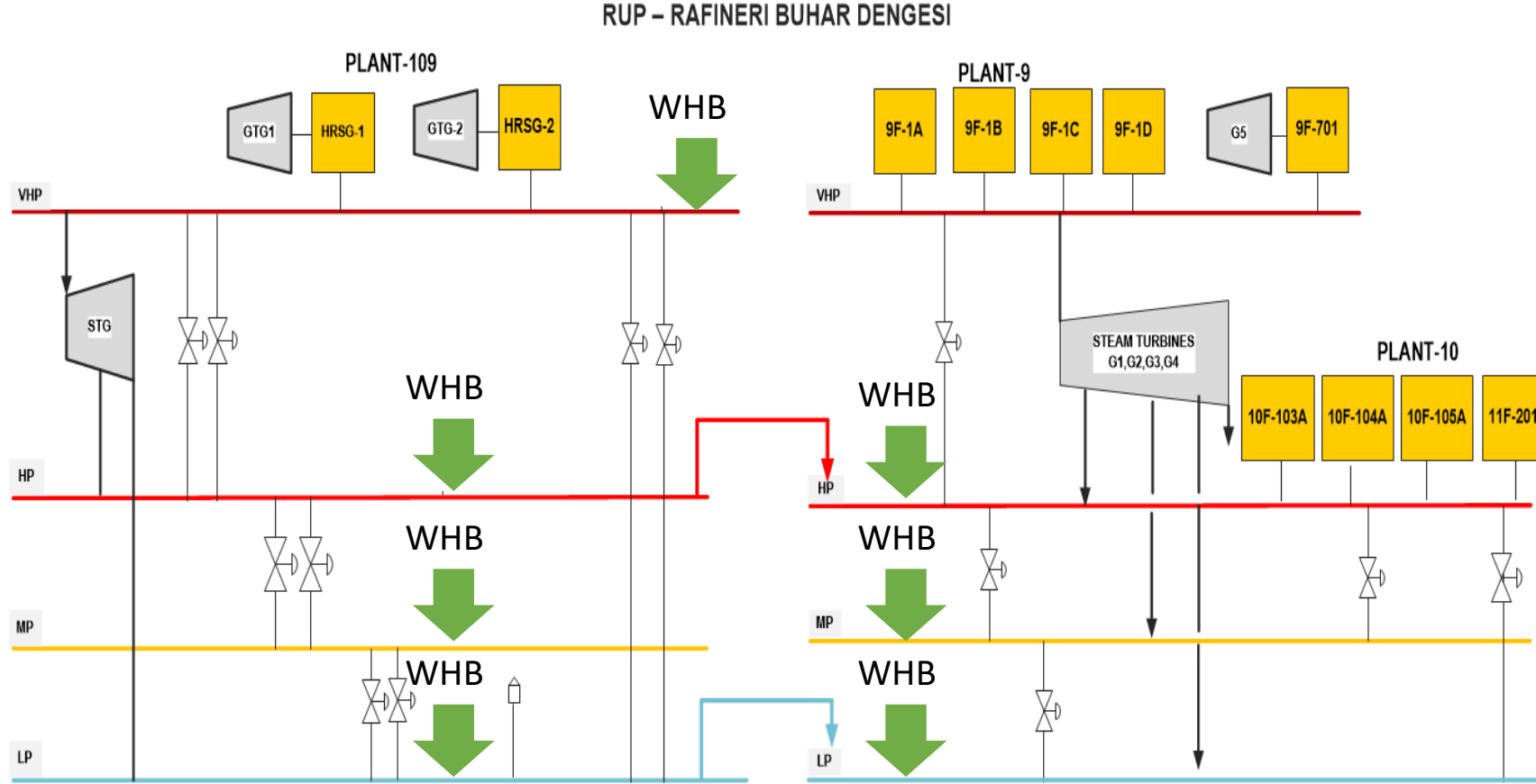
- 20'den fazla proses ünitesi
- 30'dan fazla buhar üretici (WHB)
- Rafineri genelinde yıllık planlı bakım faaliyetleri
- Ulusal enerji ağları ile bağlantı
- 4 Rafineri Enerji Üretim Üniteleri

1. Optimizasyon programı ile enerji ihtiyaç değişimlerinin kontrolü
2. Yük kontrol sistemi ile elektrik piyasa işlemlerinin kontrolü
3. Rafineriler arası elektrik transferi

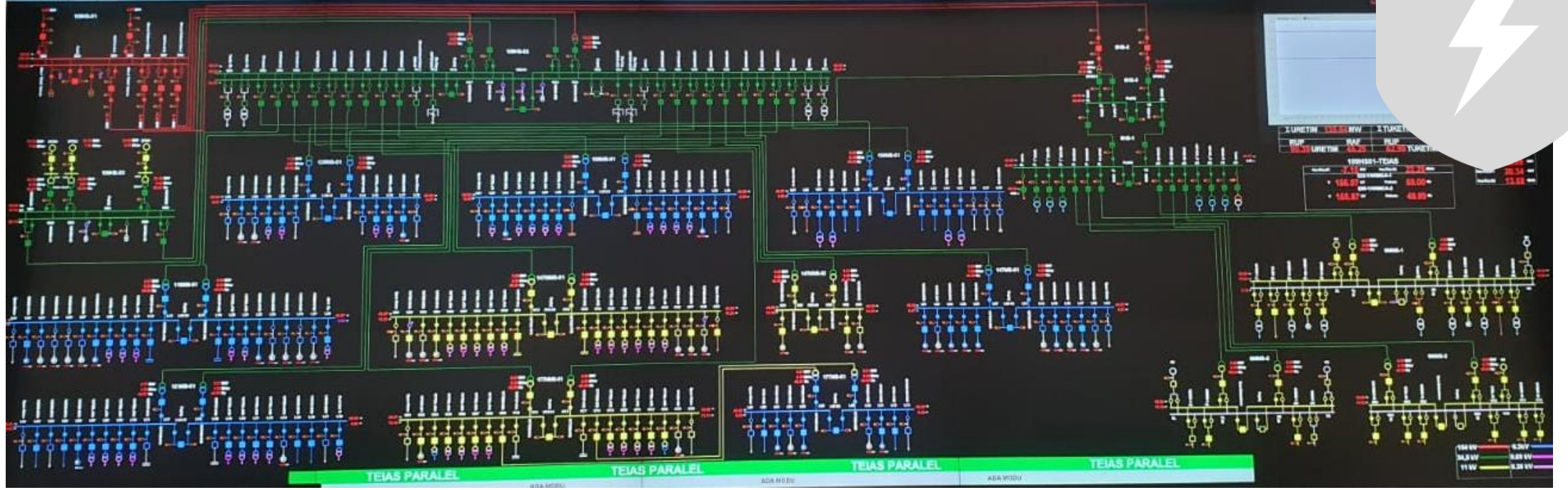
İzmit Rafinerisi Buhar Sistemi

Santral Kazanlarına ek olarak farklı basınç seviyelerinde 30'dan fazla buhar üretici (WHB) bulunmaktadır.

İzmit Rafinerisi Elektrik Dağıtım Sistemi

- 400 üzerinde kesici takibi
- 33 OG bara
- 25 AG bara
- 8 adet Generatör

Acil Durum Yönetimi

Rafinerinin yaşayacağı acil durumlarda güvenli ve emniyetli operasyon için gerekli **enerji** ve **servislerin** sağlanması

1. Elektrik Yük Atma Sistemleri
2. Buhar Yük Atma Sistemleri → **Sektörde Öncü Uygulama!**
3. Atık Isı Kazanı Mod Değişimleri → **Türkiye'de Öncü Uygulama!**

Acil Durum Yönetimi

1. Elektrik Yük Atma Sistemleri

8 Generatör

27 Farklı İstasyon

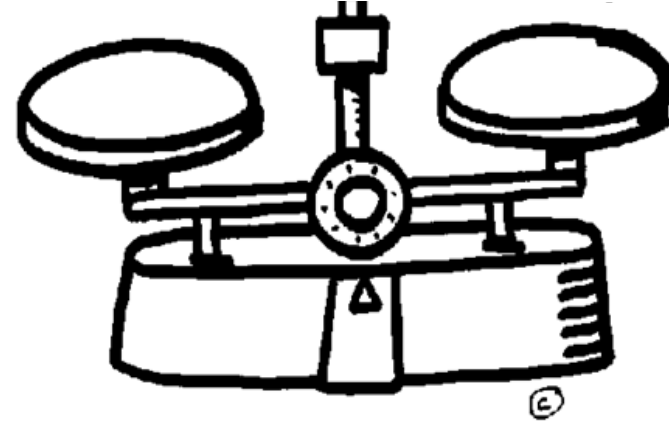
321 Ekipman

Gerçek Zamanlı Öncelik Yönetimi
Gerçek Zamanlı Senaryo Yönetimi

20'den fazla dizel generator

rafineri tüketiminin 3'te 1 kapasiteli

Elektrik Üretim Elektrik Tüketim

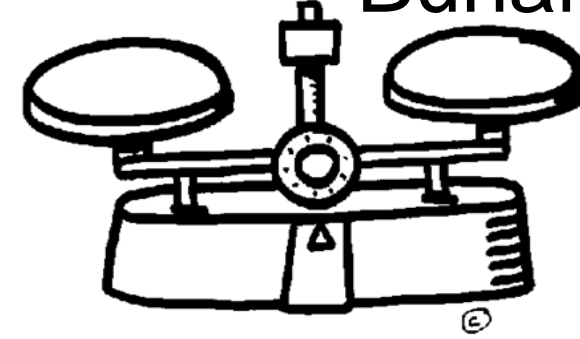

Acil Durum Yönetimi

2. Buhar Yük Atma Sistemleri

- Rafineri Buhar Sistemini Etki
- Kazan Tripleri
- Enerji Kesintisi

Buhar Üretim Buhar Tüketim

4 Farklı Noktada Master Kontrolü
7 Farklı İstasyon
71 Adet Ekipman

Tüpraş		08/11/2014	14:34:17.813	PLANT 9	9GT-11C	KONTROL VANA ACIK		GITTI			
		08/11/2014	14:34:49.195	PLANT 9	9GT-11C	EKİPMAN DEVREDE		GITTI			
		9GT-11C	9GT-11C	PLANT 9	9GT-11C	KÜB. 2 (9GT-11C)		GITTI			
		PARALEL	ADA MODU	NOMİNAL YÜK	BYPASS						
		ONCELİK	ONCELİK								
PLANT 9	9GT-11C	64	64	13,3	DEĞİL	PLANT 10	10KT-103A	70	70	16,8	DEĞİL
	9GT-11D	65	65	13,3	DEĞİL		10KT-104A	71	71	11,2	DEĞİL
	9GT-51B	59	59	5,7	DEĞİL		11GT-201B	60	60	5,2	DEĞİL
	9GT-101	55	55	2,4	DEĞİL		11GT-201C	61	61	5,2	DEĞİL
	9GT-103C	1	1	2,5	DEĞİL		11GT-201E	62	62	9,0	DEĞİL
	9GT-601B	57	57	14,2	DEĞİL		11GT-201F	63	63	13,0	DEĞİL
	9GT-601C	58	58	24,9	DEĞİL		10KT-601B	69	69	14,0	DEĞİL
	9KT-301B	67	67	5,7	DEĞİL		10GT-128B	3	3	7,3	DEĞİL
	9KT-306B	52	52	13,0	DEĞİL		10GT-703B	2	2	2,8	DEĞİL
PLANT 26	26GT-101B	13	13	4,2	DEĞİL	16KT-201B	66	66	9,0	DEĞİL	
	26GT-102B	15	15	2,3	DEĞİL	16KT-201C	68	68	9,0	DEĞİL	
	26GT-103B	14	14	4,9	DEĞİL	10GT-101C	50	50	25,2	DEĞİL	
	26GT-105B	39	39	3,9	DEĞİL	17GT-201C	56	56	17,8	DEĞİL	
PLANT 25-36	25GT-11B	21	21	20,2	DEĞİL	60GT-21C	4	4	6,5	DEĞİL	
	25GT-21B	36	36	10,6	DEĞİL	PLANT 63	63G-21B	44	44	6,8	DEĞİL
	25GT-31B	20	20	7,6	DEĞİL		63G-61B	43	43	8,2	DEĞİL
	25GT-61A	53	53	2,8	DEĞİL		63G-100B	46	46	6,9	DEĞİL
	25GT-51B	54	54	2,8	DEĞİL		63G-102B	47	47	2,9	DEĞİL
	25GT-101B	40	40	12,9	DEĞİL		63G-104B	48	48	4,7	DEĞİL
	25GT-141B	22	22	6,2	DEĞİL		63K-102B	49	49	2,2	DEĞİL
	36GT-105B	45	45	4,0	DEĞİL		63G-206B	33	33	2,7	DEĞİL
36G-201B	8	8	8,8	DEĞİL	63G-210B		34	34	5,9	DEĞİL	
PLANT 47	36G-204B	9	9	4,9	DEĞİL	63G-220B	35	35	3,0	DEĞİL	
	47GT-201A	51	51	7,4	DEĞİL	PLANT 33	33GT-101B	16	16	6,9	DEĞİL
PLANT 5-6-7	5GT-71B	24	24	2,0	DEĞİL		33GT-103B	18	18	2,8	DEĞİL
	5GT-91B	41	41	4,3	DEĞİL		33GT-212B	17	17	4,7	DEĞİL
	5GT-251B	27	27	2,3	DEĞİL		33GT-214B	19	19	9,0	DEĞİL
	5GT-1081C	5	5	3,5	DEĞİL	PLANT 2 / 73	2G-81B	37	37	5,0	DEĞİL
5KT-5	30	30	3,0	DEĞİL	2G-101B		12	12	3,0	DEĞİL	
6KT-102	31	31	7,1	DEĞİL	2G-111B		11	11	4,6	DEĞİL	
5GT-261B	28	28	2,2	DEĞİL	2G-131B		38	38	4,8	DEĞİL	
5GT-1011B	25	25	3,9	DEĞİL	2G-11B		10	10	6,4	DEĞİL	
5GT-1021B	26	26	8,4	DEĞİL	73GT-31B		6	6	12,5	DEĞİL	
5GT-13	29	29	3,9	DEĞİL	ATILAN GERÇEK YÜK TOPLAMI		0,0	1h	BUHAR YÜK ATMA GENEL RESET		
5GT-11B	23	23	20,1	DEĞİL	SON ATILAN YÜK ATMA TALEBİ		0,0	1h			
5GT-1041B	42	42	4,9	DEĞİL	TOPLAM YÜK ATMA TALEBİ		0,0	1h			
6GT-2031B	7	7	2,0	DEĞİL	OTOMATİK YÜK ATMA ATILAN STEP		STEP-0		SİSTEM RESET		
7GT-41A	32	32	4,1	DEĞİL	PARALEL MOD ATILAN ONCELİK SIRA NO		0				
				ADA MODU ATILAN ONCELİK SIRA NO		0					
				DEVREDEKİ EKİPMANLARIN TOPLAM STEAM YÜKÜ		66,7	1h				

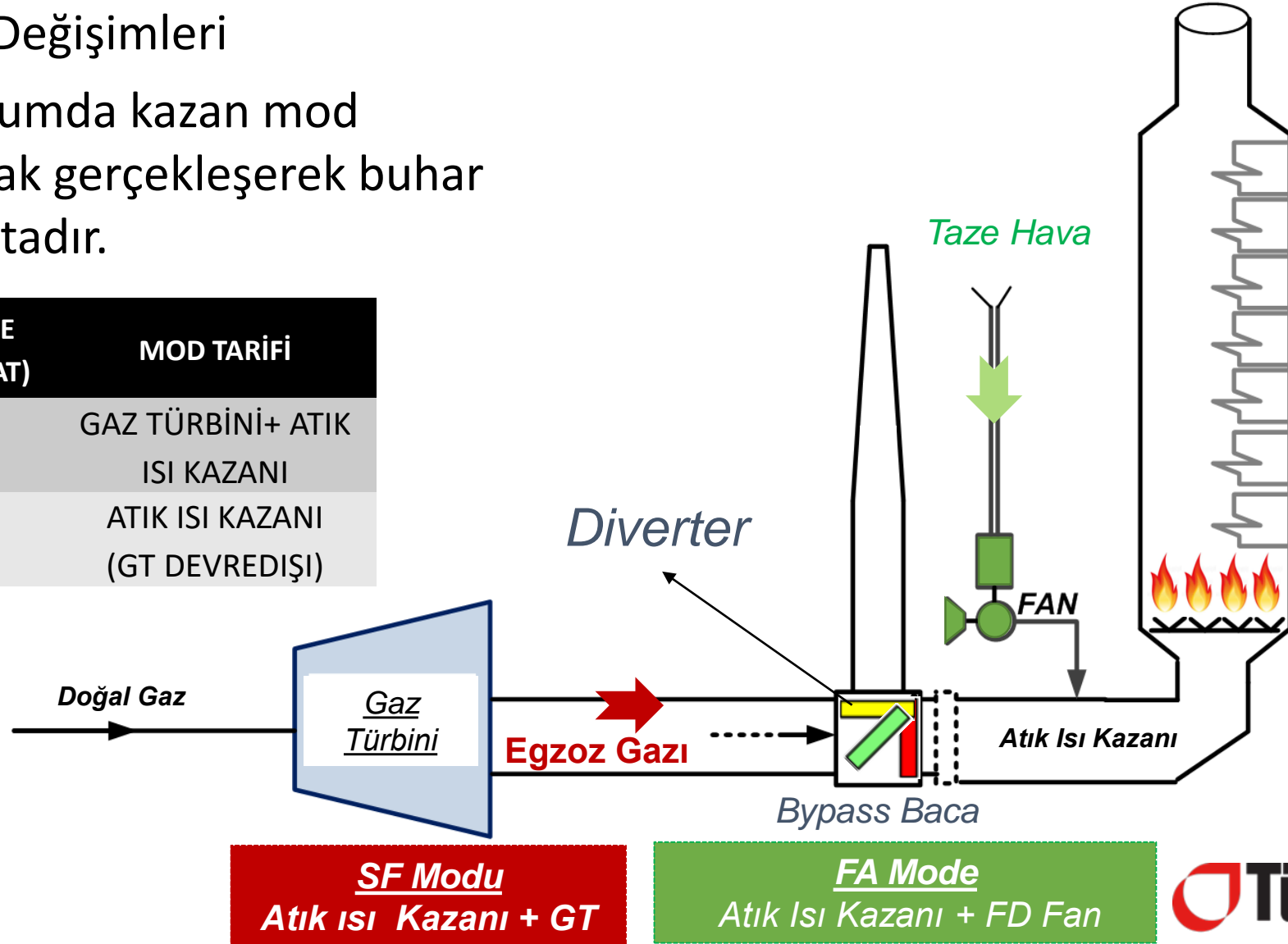

Acil Durum Yönetimi

3-Atık Isı Kazanı Mod Değişimleri

GT'de yaşanan acil durumda kazan mod değişimi otomatik olarak gerçekleşerek buhar güvenilirliği sağlanmaktadır.

OPERASYON MODLARI	KAPASİTE (TON/SAAT)	MOD TARİFİ
İLAVE YANMA (SF)	165	GAZ TÜRBİNİ+ ATIK ISI KAZANI
TEMİZ HAVA (FA)	165	ATIK ISI KAZANI (GT DEVREDİŞİ)

Enerji Üretim Ekipmanlarının Yedekliliği & Emreamadeliliği

Yakıt Yedekliliği

- GT Sıvı Yakıt Opsiyonu
- Konvansiyonel Kazan Çift Yakıt Opsiyonu

Ekipman Yedekliliği

- Kondenserli Buhar Türbini
- N + 1 Çalışma Modu

Teşekkürler

 Tüpraş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
İzmit Rafinerisi